

Obsah

Úvod	7
1. Logopedie ve výchově a vzdělávání	9
1.1 Logopedie jako vědní disciplína, místo logopedie v systému věd, význam logopedie	9
1.2 Logopedická prevence	9
1.3 Organizace logopedické péče u nás	10
2. Ontogeneze řeči, vady a poruchy komunikačních schopností	11
2.1 Stádia vývoje řeči	11
2.1.1 Přípravné (předřečové) období vývoje řeči	11
2.1.2 Stádia vlastního vývoje řeči	12
2.1.3 Jazykové roviny v ontogenetické dětské řeči	13
2.1.3.1 Gramatická rovina (morfologicko-syntaktická)	13
2.1.3.2 Lexikální rovina (lexikálně - sémantická)	14
2.1.3.3 Zvuková rovina (foneticko-fonologická)	15
2.2 Podmínky správného vývoje řeči	15
3. Poruchy komunikačních schopností	17
3.1 Vývojová nemluvnost	17
3.2 Afázie	20
3.3 Neurotické poruchy řeči	21
3.4 Poruchy zvuku řeči	22
3.5 Poruchy plynulosti řeči	23
3.6 Poruchy artikulace	26
3.7 Poruchy grafické podoby řeči	28
3.8 Symptomatické poruchy řeči	29
3.9 Poruchy hlasu	30
4. Řeč dětí s DMO	31
5. Řeč mentálně retardovaných dětí	37
6. Logopedická prevence v předškolním a mladším školním věku	42
6.1 Orientační logopedické vyšetření	42
6.1.1 Anamneza	42
6.1.2 Orientační vyšetření sluchu	43
6.1.3 Orientační vyšetření fonematičko-sluchu	43
6.1.4 Orientační vyšetření zrakového vnímání	44
6.1.5 Orientační vyšetření motoriky	44
6.1.6 Orientační vyšetření výslovnosti	46
6.1.7 Orientační vyšetření laterality	47
6.2 Přípravná cvičení	48
6.2.1 Dechová a fonační cvičení	48
6.2.2 Rozvoj motoriky	50
6.2.3 Rozvíjení fonematičko-sluchu	52
6.2.4 Rozvíjení zrakového vnímání	53
6.2.5 Výchova ke správné výslovnosti	54
Doporučená literatura	61

Seznam logopedické a dětské literatury, kterou lze využít při rozvíjení dětské řeči	62
Ferdinand Klein:	
Základy komunikace s těžce tělesně postiženými a těžce mentálně postiženými dětmi. Aspekty bazálně dialogického principu výchovy	63
Úvod	63
K pojmu těla zdůvodněného vztahem zkušenostním, fenomenologicko-hermeneutickým a existenčně filozofickým	64
Bazálně dialogický princip	65
Bazálně dialogický princip, konkretizovaný v kontaktu těla s tělem	66
Sdílené pochopení a poznání jako předpoklad pro bazální dialog	67
Antropologicko-pedagogická úvaha nad fenoménem kontaktu	69
Dosa-metoda jako příklad pro bazálně dialogickou podporu těžce mentálně postižených dětí	70
Význam seberozvoje vychovatele v bazálně dialogické tělesné komunikaci	71
Reflexe Dosa-metody a vlastní bazálně dialogické tělesné komunikace z aspektu způsobu působení	74
Bazálně dialogické jednání orientované ke smyslu ve vztahu teorie a praxe	75
Literatura:	77
Ellen Schwarzburg:	
Tělesný kontakt při terapii řeči u dítěte s tělesným postižením	80
Předmluva	80
I. Seznámení s dítětem, vysvětlení relevantních východiskových podmínek pohybové terapie	81
II. Konfrontace medicínsky orientované terapie tělesného kontaktu a terapií pojatých pedagogicky	82
III. Otázka vztahu tělo - duše v konkrétní praxi	84
IV. Postavení řeči ve fenomenologickém vztahovém rámci	86
Závěr	87
Přílohy:	
1. Terapie řeči a fyzioterapeutické základy	88
2. Terapie řeči a fyzioterapeutické základy těžkého tělesného postižení - kazuistika	90
3. Organizace a inscenace učení řeči	92
4. Pohybově terapeutická diagnostika při orofaciálních funkčních poruchách	93